

**Nr 130.**

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1946 kl. 12 m.

*Utlåtande i anledning av Kungl Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1946/47 till poliskåren i Boden jämte i ämnet väckta motioner.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 224 och 225 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av föredragande statsrådet Mossberg förordad avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47, *dels* för nämnda budgetår såsom förslagsanslag under rubriken Poliskåren i Boden anvisa, till Avlöningar 172 600 kronor och till Omkostnader 29 500 kronor, *dels ock* medgiva, att befattningshavare vid poliskåren i Boden må befrias från ersättningskyldighet enligt bestämmelserna i civila avlöningsreglementet för tjänstedrätt (uniform), vilken befattningshavaren utbekommit eller som för befattningshavarens räkning beställts före den 1 juli 1943.

I riksstaten för innevarande budgetår är avlöningsanslaget till poliskåren i Boden upptaget till 163 000 kronor och omkostnadsanslaget till 28 000 kronor.

I skrivelser den 21 september och den 13 november 1945 har *polischefen i Boden* framlagt förslag rörande beräkningen av förevarande anslag för nästa budgetår.

*Statspolisintendenten* har avgivit utlåtande i ärendet.

Beträffande avlöningsanslaget har *föredragande statsrådet Mossberg* anfört följande.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde med hänsyn till förväntade löneklassuppflyttningar bära uppräknas med 2 500 kronor. Härutöver bör i anslutning till vad jag i det följande föreslår under posten beräknas medel för avlöande av vikarier för de två konstaplar, vilka uppehålla militära arvodesbefattningar. Posten kan i enlighet härmed beräknas till 165 500 kronor.

Vad angår posten till avlöningar till icke-ordinarie personal vill jag erinra om att det belopp, 16 400 kronor, varmed posten är upptagen i avlöningsstaten för innevarande budgetår, är avsett för avlöande av fyra extra ordinarie konstaplar och en biträdande hästskötare samt för bestridande av vissa kostnader för vikariatsersättningar.

För att poliskåren skulle kunna tillfredsställande fullgöra de uppgifter, som i anledning av de under kriget rådande förhållandena kommit att åvila densamma, har det visat sig erforderligt att förstärka kåren med ett visst antal extra konstaplar. Då härav föranledd utgiftsökning ej kunnat med någon säkerhet beräknas på förhand, har man vid beräkningen av posten för de senaste budgetåren ej ansett sig böra taga hänsyn till den utgiftsökning, som blivit följden härav. Det har förutsatts, att härav föranledd merbelastning å anslagsposten borde täckas genom postens överskridande. Då krigsförhållandena nu upphört, anser jag, att en sådan anordning ej längre bör äga bestånd utan att posten bör upptagas till det belopp, varmed densamma, såvitt nu kan bedömas, kommer att belastas.

Då de särskilda av krigstiden föranledda förhållanden, som motiverat anställandet av extra personal, ej torde komma att föreligga under nästa budgetår, anser jag mig ej kunna tillstyrka polischefens förslag om förstärkning av personalen under nästa budgetår med två extra konstaplar. Behovet av extra konstaplar kan därför, under förutsättning att tjänstledighet bland personalen blir erforderlig i den omfattning som polischefen räknat med, beräknas till högst fyra. Då de två extra konstaplar, som vikariera för de befattningshavare, vilka äro tjänstlediga för uppehållande av militär arvodestjänst, torde böra komma i åtnjutande av vikariatslön, böra kostnaderna för dessas avlöning ej belasta förevarande anslagspost utan posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Ej heller anser jag mig här böra beräkna medel för vikarier åt befattningshavare, som komma att åtnjuta tjänstledighet på grund av sjukdom, alldenstund Kungl. Maj:t på därom gjord framställning läser komma att medgiva att posten må överskridas, i den mån så visar sig erforderligt av sådan anledning. Den erforderliga uppräknings av posten inskränker sig i enlighet härmed till att avse lön åt en extra konstapel. Jag beräknar därför posten till 20 600 kronor.

Utgifterna för rörligt tillägg, vilka för budgetåret 1944/45 utgjort 22 177 kronor, uppskattar jag till 22 500 kronor.

Under särskilda uppbördsmedel bör såsom ersättning från Bodens stad alljämt räknas med ett belopp av 36 000 kronor.

Medelsbehovet kan alltså beräknas till  $(165\,500 + 20\,600 + 22\,500 - 36\,000)$  172 600 kronor.

I fråga om anslaget till omkostnader har föredragande statsrådet anfört följande.

Mot polischefens uppskattning av medelsbehovet till sjukvård m. m. samt reseersättningar, 500 respektive 600 kronor, har jag intet att erinra.

Under posten till expenser torde i enlighet med polischefens förslag för lyse och vatten få beräknas 1 000 kronor. Vad angår beloppet för övriga expenser synes med hänsyn till belastningen för senast förflutna budgetår en höjning vara motiverad. Då man emellertid torde kunna räkna med att utgifterna för detta ändamål komma att i viss mån nedgå i och med en återgång till mera normala förhållanden, anser jag ej att för ändamålet bör avses högre belopp än 12 000 kronor. Jag uppskattar alltså posten till 13 000 kronor.

Mot polischefens uppskattning av posten till övriga utgifter torde intet vara att erinra utom såvitt angår delposten till underhåll av och drivmedel för motorfordon, vilken delpost med hänsyn till utgifterna för ändamålet under budgetåret 1944/45 torde kunna nedsättas till 4 000 kronor. I enlighet härmed beräknar jag posten till  $(4\,000 + 7\,000 + 4\,400)$  15 400 kronor.

Vid bifall härtill skulle omkostnadsanslaget i sin helhet för nästa budgetår uppgå till (500 + 600 + 13 000 + 15 400) 29 500 kronor.

I förevarande sammanhang anhåller jag att få anmäla ett spörsmål, som äger samband med den 1945 års riksdag underställda frågan angående tillhandahållande åt befattningshavarna vid poliskåren i Boden av tjänstedräkt (uniform) helt på statens bekostnad. I proposition den 13 april 1945, nr 274, föreslog Kungl. Maj:ts riksdagen att medgiva sådant undantag från bestämmelserna om tjänstedräkt i civila avlöningsreglementet, att befattningshavare vid poliskåren, som vore pliktig att under tjänstgöring vara iförd tjänstedräkt, skulle tills vidare till dess annorlunda kunde vara bestämt beviljas nämnda förmån. I propositionen anfördes bland annat, att polischefen, efter att hava förhört sig med statspolisintendenten, landsfogden i Norrbottens län samt ordföranden i den utredning, som framlagt förslaget rörande poliskårens organisation, bibragts den uppfattningen att de polismän, som komme att anställas vid kåren vore berättigade till uniform helt på statens bekostnad. Denna uppfattning hade han delgivit befattningshavarna vid de båda poliskårer (fästningspoliskåren samt Bodens stads poliskår), genom vilkas sammanslagning den nuvarande poliskåren bildats, ävensom sökande till lediga befattningar vid sistnämnda poliskår. Vid mottagande av tjänst å den nya poliskårens stat syntes sålunda vederbörande ha haft anledning utgå från att uniformeringen skulle bekostas av staten. Sedan polischefen på försommaren 1943 erhållit besked om att för befattningshavarna vid poliskåren i Boden andra och fördelaktigare bestämmelser beträffande rätt till tjänstedräkt icke gällde än för tjänstemän i allmänhet, på vilka civila avlöningsreglementet eller civila icke-ordinariereglementet vore tillämpligt, hade polischefen meddelat befattningshavarna detta och därefter till dem utlämnat uniformspersedlar utan kostnad för befattningshavarna endast med förbehåll att dessa framdeles kunde komma att krävas på ersättning enligt bestämmelserna i sagda avlöningsreglementen.

Riksdagen fann sig emellertid ej kunna bifalla Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen hänvisade härvid bland annat till att vissa andra statsanställda personalgrupper ej vore tillerkända förmånen av uniform på statsverkets bekostnad.

Riksdagens ifrågavarande beslut medför, att befattningshavarna äro pliktiga att i enlighet med bestämmelserna i civila avlöningsreglementet utgiva ersättning för uniformer, som tilldelats dem alltifrån kårens tillkomst, således även för tiden före den, då personalen erhöll meddelande om att den ej vore berättigad till fri uniform. Enligt vad polischefen upplyst hade meddelande härom delgivits personalen den 1 juli 1943. Befattningshavarna äro således skyldiga att gälda kostnader för i många fall redan förbrukade persedlar, som de emottagit i förlitande på att någon ersättningsskyldighet gentemot statsverket ej skulle föreligga. I skrivelse den 15 november 1945 har polischefen hemställt, att kostnaderna för de uniformspersedlar, vilka för befattningshavarnas räkning anskaffats eller beställts före den 1 juli 1943 må stanna å statsverket. Då det för flertalet befattningshavare torde vara mycket betungande att nu behöva erlägga ersättning för uniformer, som de haft grundad anledning antaga skulle tillkomma dem utan kostnad, anser jag billigheten tala för att befattningshavarna befrias från erläggande av ersättning för tjänstedräkt (uniform), vilken utlämnats eller för befattningshavarens räkning beställts före sistnämnda dag. Enligt vad polischefen upplyst uppgå ifrågavarande kostnader till i runt tal 19 700 kronor. Riksdagens medgivande att eftergiva denna statens fordran torde därför böra utverkas.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* (I: 52) och den andra inom andra kammaren av fru *Boman* och herr *Holmström* (II: 91), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta en (1) lönegrads uppflyttning för all uniformerad personal vid Bodens poliskår.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för förslaget, får utskottet hänvisa till motionen II: 91.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning framställd begäran, *allmänna lönenämnden (civilförvaltningen)* den 19 mars 1946 avgivit yttrande, vilket fogas såsom bilaga härtill. (*Bilaga.*)

*Utskottet.*

Med hänsyn till föreliggande omständigheter anser utskottet i likhet med föredragande statsrådet billigheten tala för att befattningshavarna vid poliskåren i Boden befrias från erläggande av ersättning för tjänstedräkt (uniform), vilken utlämnats eller för befattningshavarens räkning beställts före den 1 juli 1943. Utskottet tillstyrker därför att det medgivande lämnas, varom Kungl. Maj:t hemställt.

Vad däremot angår det i motionerna framställda yrkandet om uppflyttning en lönegrad av befattningshavare vid poliskåren såsom kompensation för de merutgifter, som åsamkas dem därigenom att de icke få uniformskostnaderna helt täckta av statsmedel, kan utskottet ej biträda detsamma. Såsom allmänna lönenämnden i sitt utlåtande i anledning av motionerna framhållit, skulle en på sådant sätt motiverad lönegradsuppflyttning innebära ett avsteg från hittills tillämpade principer för lönesättningen av statliga befattningshavare. Därtill må framhållas att en dylik form för kompensation redan av andra skäl icke kan anses tilltalande. Dels skulle nämligen även sådana befattningshavare bliva kompenserade, vilka icke haft skäl att förvänta full beklädnadsersättning av statsmedel och beträffande vilka i motionerna angivna motiv för beredande av särskild ersättning alltså ej föreligga och dels skulle ersättningsbeloppen för befattningshavarna i skilda lönegrader komma att utvisa sakligt ej motiverade variationer.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har ej givit utskottet anledning till erinran.

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 52 och II: 91

a) godkänna följande avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

#### Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i> .....	kronor 165 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	» 20 600
3. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i> .....	» 22 500

Summa kronor 208 600

*Särskilda uppbördsmedel:*

Ersättning från Bodens stad .....	kronor	36 000
Summa förslagsanslag		kronor 172 600

b) till *Poliskåren i Boden: Avlöningar* för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 172 600 kronor;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) medgiva, att befattningshavare vid poliskåren i Boden må befrias från ersättningsskyldighet enligt bestämmelserna i civila avlöningsreglementet för tjänstedräkt (uniform), vilken befattningshavaren utbekommit eller som för befattningshavarens räkning beställts före den 1 juli 1943,

b) till *Poliskåren i Boden: Omkostnader* för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 29 500 kronor.

Stockholm den 10 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Gränebo, Bäckström, Gustaf Karlsson, Boman*, fröken *Andersson*, herrar *Johan Eric Ericson, Rosenberg, Hesselbom, Ivar Persson* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Rubbestad, Mårtensson, Staxäng, Malmborg* i Skövde, *Lindholm, Holmström, Åkerström, Petterson* i Degerfors och *Persson* i Vinberg.

### Reservation

av herrar *Ragnar Bergh* och *Holmström*.

## Till Riksdagens statsutskott.

Genom remiss den 22 februari 1946 har Kungl. Maj:t anbefallt allmänna lönenämnden att till riksdagens statsutskott avgiva utlåtande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion (II: 91) om uppflyttning en lönegrad av all uniformerad personal vid Bodens poliskår. I anledning härav får lönenämnden anföra följande.

Framställningen om förbättrad löneställning för de tjänstemän, som i motionen åsyftas, är föranledd av det ställningstagande till frågan om tillhandahållandet av fri uniform åt personalen vid poliskåren, som skett vid 1945 års riksdag. I anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 274 till nämnda års riksdag framlagda förslag, att befattningshavare vid poliskåren, som vore pliktig att under tjänstgöring vara iförd tjänstedräkt, skulle äga bekomma sådan på statens bekostnad, uttalade nämligen riksdagen, att undantag från bestämmelserna om tjänstedräkt i civila avlöningsreglementet ej borde medgivas (skr. nr 331). Sagda bestämmelser innebära, att till tjänsteman, som är pliktig att under tjänstgöring bära fullständig uniform, bidrag av statsmedel utgår med 30 procent av myndighetens självkostnadspris, vederbörlig myndighet likväl obetaget att, där särskilda skäl därtill föreligga, medgiva högre bidrag, dock högst 50 procent av självkostnadspriset.

Motionärerna synas anse, att nu ifrågavarande tjänstemän vid poliskåren genom en lönegradsuppflyttning borde beredas kompensation för de merutgifter, som åsamkas dem därigenom, att de icke få uniformskostnaderna helt täckta av statsmedel. Lönenämnden vill med anledning härav uttala, att en uppflyttning i lönegrad på denna grund kommer att innebära ett frångående av de principer för löneställningen av statlig befattningshavare, som hittills kommit till tillämpning. Lönenämnden kan fördenskull icke biträda motionärernas förslag om ändrad löneställning för nu ifrågavarande tjänstemän.

Vad angår frågan om storleken av bidraget av statsmedel för klädespersedlar eller materialier, har lönenämnden under hand inhämtat, att polischefen i Boden i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 november 1945 hemställt, att bidraget måtte höjas från 30 till 50 procent eller således till det högsta belopp, som kan medgivas enligt avlöningsreglementet. Även enligt lönenämndens mening synas vissa skäl tala för att statsbidraget i förevarande fall får utgå efter förmånligare grunder än de nu gällande. I detta sammanhang må framhållas, att — enligt vad lönenämnden har sig bekant — spörsmålet om ändrade bestämmelser beträffande gottgörelse för tjänstedräkt till statliga befattningshavare kan förväntas bli föremål för prövning av 1945 års lönekommitté.

Stockholm den 19 mars 1946.

*Erik Stridsberg*

*/ Lennart Rydback*